

Издава три пати седмично
и поведеник, среда
и четвъртък

АБОНАМЕНТА:
Годишно 120 лв., 1/2-год.
60 лв., 3-месечно 40 лв.

Абонамента започва на
всяко 1-во число от месец
сряда — всички предплаща

ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ЗАЩИТА

Орган на общите български търговско-индустриални интереси
Редактор - издател: П. Д. Драгулев.

Цените за обявите са:
За кв. сантиметр 2-50
лв. за годишни, немалко
исключително 1-50 лв. за едно-
публични; бюлети, ри-
шення, циркуляри и прото-
коли по 1-50 лева; ре-
гистрации на търговски и
индустриални фирми 10 лв.
Всичко по се отнася до
вестника се адресира: до
„Търгов.-Промисленна За-
щита“, Варна, „Вестник“ 8.

Х. ПАЙКУРИЧ - ВАРНА

ПАРАХОДЕН АГЕНТ

За телеграми: ПАЙКУРИЧ — ВАРНА. Телефон № 228.

Агент на Кралско Холандско Парах. Д-во — Амстердам.
Агент на Шведска Ориентска линия — Гистебург.
Агент на Бюро Веритас — Париж.

Редовни линии между Континента и България.
Приема стоки, като издава директни коносаменти за
всячки пристанища на Континента и на Англия, за
градовете от вътрешността на: Холандия, Белгия,
Франция, Германия и Швейцария.

Директни коносаменти за: Индия, Бразилия, Аржен-
тина, Северо-Американските Съединени Щати и
Скандинавските пристанища. 1-5

Търг. Акц. Д-во „ДОВЕРИЕ“ ВАРНА.

Откри специално бюро за
ОБЕЗМИТВАНЕ и ЕКСПЕДИЦИЯ
на стоки.

Кантората във бившия хотел „ИТАЛИЯ“. 1-4

Българска Търговска Банка

АНОНИМНО ДРУЖЕСТВО

Капитал лева 30,000,000.

ЦЕНТРАЛА В СОФИЯ. — СЕДАЛИЩЕ В РУСЕ.

Клонове:

София, Русе, Бургас, Варна, Пловдив, Габрово, Лом,
В.Търново и Попово.

Извършва всекакви банкови операции.

Приема срочни и безсрочни влогове.

Изпълнява поръчки за покупко-продажба на ценни кни-
жа и софийската и европейската борси.

Специална Служба за продажба на храни за сметка на
трети лица при клоновете в Ваона, Бургас и Лом.

КРЕДИТНА БАНКА

Централа: София. Клонове: Варна и Русе.

Основана в 1905 г. Капитал 10,000,000 лева.

Телеграфически адрес: „КРЕДИТБАНК“.

Извършва всички видове банкови операции:

Като: ИНКАСИРАНЕ и шкантиране на полици; ИЗДАВА
кредитни писма; ИЗПЛАЩАНЕ и издаване чекове; ДАВАНЕ
гарантии за доставки на държавата; ДАВАНЕ ваеми срещу
ценни книжа и стоки; откриване текущи сметки и пр. и пр.

Поповска Кредитна Банка

Централа ПОПОВО — Клон ВАРНА.

Акционерно Дружество

Основана 1921 год. Капитал 1,500,000 лева.

Извършва всички банкови операции.

Приема срочни и безсрочни влогове.

Специален отдел за взрени храни.

За облагането с данъци.

В един от миналите броеве ние мимоходом се спрехме на принципа на справедливостта по облагането на гражданите с държавни и общински данъци. С това наедно, нашата главна цел т'м беше да обхвем вниманието на гражданските представители, че техна длъжност, именно, е да съблюдават този принцип и, като контрол от страна на данжкоплатците, на всяка цена да изискват както от представи-телите на държавата, така и от тия на общината, да се придържат строго о този принцип и да не претоварват гра-жданите с данъци непосилни.

Тук си позволяваме да под-чертаваме, че този принцип изхожда от общият конституционен принцип, който се из-разява в следните три прин-ципа, проникващи в правата и длъжностите и на ония, що подготвят бюджетите и тия, които ги изработват и утвър-дяват: а) принципът на за-кономерността на изискването от индивидите; б) принципът на всеобщността на повинности-те и тежобите; в) принципът на равенството на повинно-стите и тежобите.

Тия три принципа, от дру-га страна, се базират на още по-ясния и още по-категорич-ния принцип: „всеки гражда-нин, който живее и благува в държавата и оная, който из-ползува услугите на община-та, длъжи да участвува в из-дръжката и в изплащането дълговете, респективно — на държавата или общината и в това заплащане на държавни-те и общински разходи или дългове всичките състояния имат равна длъжност да уча-ствуват, според техните дос-тояния (имотност).“

Разбира се, че тия прин-ципи имат място и с охва-нение, че се действува правилно конституционно, се прилагат само в „правовата държава“, дето законът и действител-ността на стремлението на ръ-ководителите и не се отклоня-ват от народовластническите веления и от повеленията на най-новите времена.

Ето, тъкмо това стремление налага закономерността по от-ношение на индивидума, за която по горе се спомена, за-щото, най-първо, всеки раз-ход по законодателен път се установява за определена цел; и второ, всеки разход все пак, по законодателен път, се раз-решава винаги в строго опре-делено количество и за строго определени данжкоплатци. И-менно, тия две искания на за-конодателната власт турят на-пълнителната власт в условия-та на закономерната дейност.

Изпълнителната власт нема никаква дискреционна власт, тя не е упълномощена по свое усмотрение да облага едни да-нжкоплатци, а други да осво-бождава от данъци, нито ед-ни данжкоплатци да се нато-варват с по-много данъци за сметка на други данжкоплат-ци, които по-леко облагат; това стремление е с задачата: всички състояния да понесат задълженията съобразно с „достойният“ си. Тук е прин-ципа на справедливостта.

Спомняме си думите на де-путата Виллен: „Messieurs, sa-chez se chiffre: vos ne le ver-gez plus!“ (Г-да поздравете тая цифра: вие повече не ще я видите! — тя ще расте). И, понеже е в редът на нещата „прогреса“ (нека така речем) и в данжните уголемения да се прояви с своето влияние и върху българските данжчни бюджети, нека поздравим всяка цифра, която е законодателно определена и установена, но нека кажем същевременно на изпълнителите на законода-телните повеления: „доу ръ-цете!“ когато тия ръце се я-вяват като инструменти на злобавит предразсъждащи и пар-тизанско-котерийните домог-вания: в разпределенето обща-та данжчна цифра на глави, на отделните индивидуми, да слагат товарът върху против-ниците си, а своите едино-мисленници, по партии и съ-словия, да освобождават от той товар.

В конституционна и равно-правна България, по отноше-ние на данжците, по отноше-ние на тежобите на държава-та, нема селяни и граждани — има данжкоплатци, има само граждани, които според сил-те си и според черпените бла-га, закриляни от законите, по-насят задълженията и, за-щото конституционно така се ре-ципира бюджетното право от законодателната и власт, ре-ципиране, на което длъжат да се подчиняват и изпълняват, безусловно, всички изпълни-телни органи.

Бюджетното право като пла-номерна насока на държавна-та дейност, като създател на условия, щото финансовите планове да са чужди на стра-ничните и случайни тенден-ции, обезпечава финансовото стопанство от рискованите о-пити и от вредното едностран-но увлечение. От съображе-нията на бюджета трябва да се изхожда, следователно, ко-гато става разпределенето и облагането на данжкоплатците, а не от личните съображения на изпълнителните органи, ко-ито практикуват без свен и стеснение правилото на стра-отта и любоугодничеството: ед-ни от гражданите да товарят

с-дажак и непоносим данжчен товар, а други да фаворизи-рат и съвсем леко да облагат.

От учението на Ж. Ж. Ру-со знаем, че бюджетът е е-дин „обществен договор“ за-дължителен за всички граж-дани, за всички, без изключи-ние, жители в държавата. Той договор не може да е тяжеот само за едни от гражданите, а за други — не; бюджета не познава кой е селянин, а кой е гражданин; той знае само данжкоплатци и само едно не-що друго: който повече се поаува от благата на държа-вата и повече има — повече да плати. Тоя „договор“ из-хожда от естествено право и върховната власт на наро-да и изпълнението му трябва да става по паричната народ-на воля, а не по волята на властниците и техните органи, защото, казва Мил, „най го-лемото зло в една конститу-ционна държава е в само произволното увеличение на властта на правителството и на органите му“.

Несправедливото данжчно облагане е не само едно без-правие, което причинява мо-рални болки и страдания за едни и недоволства тажрде о-пасни за други граждани, но то носи и поквара в обще-ството, култивира робството и масите. Все пак Дж. Ст. Мил казва, че „всека превъзмена длъжност и превъзмено право, които се придават към длъж-ностите, или се произволио присвояват от правителството и органите му, превръщат дейното и честотлюбиво обще-ство в храненици на чужда трапеза и покорни раби на правителството“.

Но от тук почва призрака на банкрутството на всяка държава: плащат онези, ко-ито са слаби и незащитими; изпълняват се онези, които с-средствата си намират спосо-би да не плащат; бюджетите оключват с дефицити, трупат се с летици дългове, с дъл-гове неконсолидирани и с дъл-госрочни по силите на дър-жавата за изплащане дългове. Строгото бюджетно право изи-сква не само съвременно обла-гане на всички данжкоплатци, но и строг и съвместен кон-трол в събирането на данж-ците за да се избегнат рис-кованите опити и вредните ед-ностранчиви увлечения. Пър-вото — облагането — е в пра-вата и длъжностите на орга-ните на властта и на члено-вете в комисиите, посочени от самите данжкоплатци, вто-рото е дълг и на самото об-щество, което трябва да се пазят от съблазните на фаво-ризацията.

Обществото в подобни слу-чай трябва да се постави в ролята на един стопанин в собствената си градина, който умъртвява гъсениците, за да

ЗРЖНЦА ПО ЕДНО В БРОЙ.

Фабрикант, който пренебрегва вкуса на консуматора си и фабрикува фабрики по свой вкус и по това, както сам написали, отива на сигурна загуба.

Цел свет знае и признава, че английските стоки са от добро качество и „солидни“. Но тем нещо им недостига. Те не удовлетворяват вкуса на купувачите си. Английските фабриканти нямат способността да се вслушат и „приспособят“ на изискванията на широките потребителни маси. А „способността за приспособяване“ ще рече да се угоди не само на желанията, но и на „мислите“ на другите — на клиентите.

Германците завладяха пазарите в цел свет, включително и английските, не с качествено добри и „солидни“ стоки, а с удовлетворение желанията на купувачите си, с долавянето на вкусовете на потребителите си.

Добролюб.

За моралната отговорност.

Великият руски писател и философ, граф Лев Николаевич Толстой, е казал, че главната задача на науката е да отговори на питането: що е човек и каква е целта на неговия живот. В ранните времена отговора на това мъчно и важно питане се търсеше в библиейското учение и в откровенията на пророците. По-късно бе повикана да отговори философската спекуляция: да повнае светът и се уреди човешкият живот à priori — по началата на разума. Най-после се тръгна (от времето на философа Бекона) по пътя на изкуството и критическото наблюдение и отхвърли се теологическото и спекулативно гледище.

Питането за моралната отговорност на човека е една част, един дял от онова голямо питане, което задава Толстой. То възниква толкова актуално днес, в това време на борба, когато от всички страни се чуват жалби за поквара на правите, нескрупулозността в междусобитните човешки отношения.

Какво трябва да се разбира под морална отговорност?

Да се отговори на тоя въпрос, нужно е да се постави пред него друг един — въпрос: Що е морален дълг?

Човек е за човека; човека е за обществото и обществото за човека. На тоя принцип почиват всички доктрини, които уреждат обществения живот на човечеството.

Морален дълг е на човека да е, по разум, с човешки добри отношения към еднаквите си — към човешките и обществото. Да действа е разум и да е полезен на обществото и на човешките по отделно със своите умствени и физически сили, с знанията си, с уменията си, с гения си, но никому да не докриява, никому вла да не прави — никого с вла или кривина срещу себе си да не настроява. Всеко нарушение на тоя правствен дълг, на тоя правствен принцип носи и морална отговорност.

Следователно, под морална отговорност трябва да се разбират следните две:

Първо, по отделно всеки да се чувства отговорен за делата си, за това, що върши; да е в съзнание и в повечето случаи, а преди всичко да търси причина на много последици.

не пресушават и умъртвяват найплодните му држичета: — търговците, индустриалците, занаятчиите, а че и добрите и заможните земеделци са плодните дръвчета на държавата, те трябва да се пазят от да ги нагазват глосеници, защото като се пресушат и умъртвят, умъртвява се и държавата.

В. Хр. В.

Второ, обществото да прави отговорен всекиго по отделно за делата и постижките му.

За да дадем правилен отговор, ние трябва да идем по-далеч. При животното не може и дума да става за морална отговорност. Там живота, както на едно животно, така и на целото стадо е отреден по наследство от прадците и в живота придобиван от инстинктите и нагоните — от естествените подбуждания и случайностите. Животното, безусловно, следва природните закони на живота по вътрешен нагон (инстинкт) и въжикашна принуда; то не прави избор, нито размишлява и против това и дума не може да става за морална отговорност. И при примитивния човек живота е бил уреден било от инстинктите, било от обичаите и навиките в племето. В поетичното развиване на самосъзнанието и вследствие извиредните животински примки в инстинктите при него са почнали да губят от своята упорита сила и навиките и обичаите да се изменят и намаляват. По сетне религията направи преданията и обичаите свети, и с това ги закрепи; но в повечето случаи от религията живота е отклонен в безсмислено правдоверие; от тази страна правени са злоупотреби и заблуди в духовното и морално напредване.

До колкото, е течението на времето, духовния живот на човека се равняваше от неразумното към разумното в него, до толкова не само се отслабяване и извиредната сигурност на природния нагон и инстинкт и губеше силата си обичаите и навиките, но отслабваше и силата на религиозните учения. А, за да може да се одържи висшия, разумния живот, дойдох в замяна правото и морала. Правовият ред и писаните закони установяват необходимата потреба за друния живот и напредък. Те имат за цел да обезпечат (обезбедят) живота, личната свобода и собственост. Моралността, обаче има за задача да послужи за облагородяване на живота, най-главно, с будене и развиване на съчувствието към другите хора и любовта към ближния. „Коего не ти е драго да ти правят другите, не прави го и ти тем“, или, „коего желаеш други да ти го направят, прави го и ти нему“, е върховния принцип на морала.

Без чувство на лична морална отговорност, нема морален напредък. Да се чувствуваш отговорен морално, значи да си съзнателен в своите дела. Всеки напредък търси от отделната личност всякаква здрава съвестност, или крепко чувство на своя отговорност. Свободното общество и висшето културно развиване са една възможна сила само, ако е здраво равното чувство за моралната отговорност на гражданите. С право казва Монтекио в „Духът на Закона“: „Принципа на демокрацията е добродетелта“.

Така днешният стоански живот изобщо и частно на особно занимаван, дири всичките адрани изисквания на съвестта на работника. Модерното съобщение (железницата, парахода, въздухоплаването) както и машинната индустрия, търси за прислуга при локомотива, електрическата и парна машина много съвестни хора, които всекога да са в съзнателност за своята отговорност, на която да може в последствие напълно да се ослана. Много честите възбуждания на треновете на железниците, нещастията в фабриките, често пъти се приписват единствено на недостатъчното развитие на съвестността по отношение на персонала.

Това се потвърждава с постоянните, ежедневни, почти, извиредни примери от съблжвания и катастрофи по нашите железници. И рационалното стопанство и търговия също търси не само от висшия, но и от нисшия персонал съвестни и надеждни хора. Без такива личната и частна собственост на хората нема напредък в стопанството. Също така и модерното воюване, в светият ред, търси от офицера, подофицера и от редовите всичката лична отговорност и съвестност. В по ранните войни беше достатъчна само послушността, автоматическото изпълнение на нарежданията, днес от всеки борец се изисква известна самостоятелна решителност. Това важи и за политическия живот. Докато в абсолютната държавна по-големата част от доблестните поданици се мъдреха в мълчание и послушност, демократическата уредба е общо право на глас, с правото на словото и с действане чрез свободния печат, иска от гражданите не само честно и здраво политическо уважаване, но, преди всичко, една голема съвестност, здраво развито чувство на отговорност в интереса на общото добро. В модерната държавна изисква се всеки гражданин с най-голема съвест да работи за доброто и напредъка на целокупното отечество; в противен случай големата свобода не значи никакво щастие, напротив, тя е голямо нещастие. Особено е угодяването на задачите на държавата и на обществото работи и отговорността на държавните и обществените служители. Осъждатостта в съвестността и в чувството на отговорност на джлгът у управляващите кръгове може да упрости и най-богатите и най-напредналите общности.

Най-вече, обаче, отговорността на отделния човек пада, в предвид на численото умножаване и напредване, на народната целост.

До като в ранните времена съхраняването на племето и напредъка на народа, беше обезпечено с здравият инстинкт и нажим, които непосредствено се пуцаха в изграждането на потомството и раждането на децата, днес, при най-високата степен на културата много и търже много индивиди (особено висшите интелектуални кръгове) гледат, стараят се да избегнат тази най-висша джлжност. Но тежко на оня народ, дето, за лична угодливост, преди всичко, висшите редове, а след тях — оглеждайки се в техните примери — и нивките редове, не изпълняват тази джлжност, избягвайки да встъпват в брак, те приготвят, май-първо, по брой, а след това и културната пропаганда на своя народ! Тежко на оня народ, у който материалното богатство и силното желание (тежнението) за наслаждаване, се руши и домашният живот и правите се покварват.

От оня ден, обществото, държавата и публичното мнение, когато знатни и незнатни, богати и сиромаси, в предвид на моралната отговорност, си същерипчат и правят всичко, което ще да принесе нещо за здра-

вият и силният културен живот и отстранява причините и поводите за отслабване и пропадането на племето както що са пороците: пиянството, леността и правдо скитството, злоосторството и др., от тоя ден ще се ускори и уягчи културния, развой, както на отделния индивид, така и на целото общество. Когато индивидът и обществото се трудят и работят да се приспособят на новите духовни движения и на измененията в потребностите и течения на живота, тогава те ще даждат доказателство за своята жизненна сила, — за напредъка и способността за култура. Всичкото пак познаване на причините и общителността за телесното и духовното здравие както на индивида, така и на цялото общество, дава, възможността да се прави всичко, което подпомага изгодата и отклонява препятстванията на напредъка.

Както що днес държавата е профилактични (предпазни) хигиенически мерки успешно отблъсква заразните болести, също така тя може да намали моралните епидемии: пороците и злоосторствата. В промишленото поле се подхваща повнатото laissez faire Манчестерско учение, също така, в предвид на моралния живот, че не бива да се допусне да върви, както е тръгнало. Моралното и душевното здравие на народа трябва да е пълната грижа както на индивида, така и на целия народ, а за туй то трябва да се заежчи с съзнанието за морално отговорност и обществото да прави отговорни индивидите за техните постижки.

Д-р Н.

Резултатите!

Би могъл и най-невешия човек да знае, че от злото само зло произлиза — от злото добро не се очаква. Зачестилите вътрешни събития от септември насам не можаха да не компрометират държавата ни и да не повредят кредита ѝ, защото те беа и останат като събитията злопаметни в историята ни и такива, на които възниква свет гледа с страх и недоверие: мерки като тежки политически условия за страната ни и като такива, които дават основание да се мисли, че възникналата търговия е нас не е сигурна.

В брой 27 на в. „Родолубец“ четем следното:

... Че наистина това е тъй, личи от факта, че докато преди септември, българските търговци и промишленци правеха поръжките си от запад с заплащане 25% от стойността на стоката при поръжката, а остатъка в краткосрочен почек или при пристигане на коцоса-мента, днес вече поръжките могат да стават при по други условия, които се четат в следния пасаж от писмото на к-щата Calder and Mersey Extract Company, Ltd — Ditton (Англия) 11 декември 1922 г.

„Получихме предложението Ви, но не сме съгласни предвид тежките политически условия на Вашата страна към възникния свет и затова ние предполагаме заплащане при поръжката 50%, а остатъка при пристигането на стоката на български брег“.

И заключават „Родел“: „Това е един плаус, когато джлжките на цененицата, разбп-ра се“.

Лошото е, че в тая клета страна нема умове, които да разберат, че възникния свет гледа, най-първо, в една страна какво управление има, че тогава прави заключение за работите ѝ и определя кредита ѝ.

Печат. Д. Тодоров.

На разни теми.

Вагонният — превозният въпрос днес ва днес, е най-болният, най-тежният, най-мъчно разрешимият. Верно е, вагоните намаляха, много трудно е държаната да се справи с всичките, общите нужди на търговията — да удовлетвори всякога и тжжко на време, когато търговеца, като се снабди с превозни средства, ще използва от всичките страни и най-рационално трудът си, капиталите си, грижите си, жертвите си, усърдието си, уменията си. Но повторис е, неупровержимо е и, че тог живеничен въпрос се уложнява, се тежко комплицира и от пристрастието и от фавората, идящи от места, за съжаление, които, ако биха били повече внимателни в делата и постъпките си, ако прилежно, усърдно и безпристрастно изпълняваха джлгът на службата си болезнената стена на тоя въпрос би намалела — не би възникнала характера на една непалечима язва. Напротив, би възникнала всички в едно и всякога по-отделно да тръгнат и един прав път и да служат на най-доброто дело на страната — търговията — с полза. Но, както кавахме, иска се внимание, прилежност, усърдие, безпристрастие, точна и акуратна изпълнителност на законите отгоре, за да се турят работите в ред от долу и да тръгнат в един прав и безпогрешен път. Изисква се всички граждани, всички търговци да се третират с джлжничко равнопоставяне, за да не се случват факти като тоя, който е изнесен от една дописка в в-к „Ден“ идяща от с. Чифлик, носяща инициалите Н. Т. К. и визираща случая, че на Братия Дочев и от Шумен, само в 3 — 4 дни подред, от 10 до 13 декември, са дадени 53 вагона, за да си пренесат държавата — търговска стоката — в Шумен, а на десетки други търговци, чакащи ред да получат по 2 — 3 вагона от 3 — 4 месеца м-рано, и до датата на дописката, не са дадени никакви вагони.

Казват, че когато на интересите, на големите интереси на търговците се гледа не-отблява, а от далеч и с пренебрежение, тия интереси стават дребни, по-дребни и от мравичката; а когато на други интереси се гледа с очилата на пристрастието, с очите на фавората, те колкото и дребни да са, колкото и ничтожни да са в сравнение с другите, порастат, стават едри като биволи. Такава е погледа на пристрастието и фавората.

Ние не знаем точно каква е случая с Братия Дочев и не базираме своите упречи тжжко на него. Не. Ние внимаваме да бава на упрекванията, даме и на обвиненията си, аналогичните, не един и два, не и десетки, а много повече случаи на пристрастно действане и фаворизация спрямо един търговец и на омерзаване спрямо други такива. И ние, заедно с дописника до „Ден“, Н. Т. К. очаквахме анкетата от главната дирекция на железниците да си уясним защо работите по раздаването на вагоните за търговски нужди не вървят в оня правилан ред и в оня прав път, който им е начертан от законите и паредбите и който, желателно е да се следват, да не се компрометира службата по железниците и да не се понижат престигмата на Дирекцията, а и търговията да се види огрениа от светлината помеот тоя институт, чиято съществуване не би имало raison d'être, ако не съществуваше търговията и именно търговията, сметана за Архимедов лост на целият стоански живот в всяка една държавна.

Но анкетата още и до днес не стана и Дирекцията неволико стана съучастница в едни дела, които навеждат нещо подобно

Майсторската зрела възраст. Министерството на търговията е разяснило, че за майстор който и да е занаят, занит може да държи всеко лице навършило 18 години и да добие това право по силата на чл. 4 от търговския закон; но самостоятелна работилница може да има само майстор отговарящ на условията на цитирания член от търговския закон и от гл. 10 на X от закона за настояителството.